

ALEIX CALVERAS MARISTANY (*)

TRIBUNA

Un món sense propietat intel·lectual

Les lleis en defensa de la "propietat intel·lectual" fomenten la innovació i la creació (científica, artística, empresarial) o, en canvi, frenen aquesta innovació i el progrés social i econòmic? Entre d'altres, dos economistes com M. Boldrin i D. K. Levine tenen aquesta opinió, que la propietat intel·lectual i també el sistema de patents són institucions perniciososes des d'un punt de vista social, i per això en defensen la seva abolició. Segurament és interessant conèixer els seus arguments arrel de la recent aprovació a Espanya de la llei de defensa de la propietat intel·lectual. (Podeu mirar també dklevine.com/general/intellectualagainst.htm).

La lògica rera la propietat intel·lectual i les patents rau en l'objectiu de donar incentius a la innovació entesa en un sentit ampli. Sense aquesta 'propietat intel·lectual' i sense patents, faria l'argument, no hi hauria incentius a innovar. Per què? Doncs perquè un cop una persona (o una empresa) hagués innovat (escrit una cançó, desenvolupat una medicina o un nou programa de software), vindria una altra persona (o empresa) i l'hi copiaria i hi faria negoci competint amb l'innovador i sense haver gastat un doblor en el procés creatiu, innovador o d'I+D. Per això, segueix l'argument, fa falta donar una patent, un *copyright*, per tal de donar els incentius adequats a innovar.

Ara bé, fins i tot els qui defensen el sistema de patents i de *copyrights* admeten que equival a atorgar un mono-

poli sobre la innovació, i que això té costos socials. Un cop s'ha descobert una nova vacuna, el millor seria que qualsevol pogués comercialitzar-la i, així, el seu preu seria menor i l'accés dels potencials malalts a la nova vacuna seria més ampli. En canvi, l'empresa que ha aconseguit la patent fixa un preu massa alt i això fa que hi hagi potencials malalts que no la comprin. No obstant això, aquest seria un mal necessari de les patents i el *copyright* per tal d'assegurar que qualcú tingui a priori incentius a desenvolupar la vacuna.

Què hi diuen a tot això els economistes Boldrin i Levine? Doncs que els costos socials derivats de donar un 'monopoli sobre una idea' (això és el que són les patents i els *copyrights*) són enormes, i que els incentius a innovar no només seguirien existint sense concedir aquests monopolis sinó que, fins i tot, la innovació podria ser major.

Per començar, Boldrin i Levine indiquen molts exemples en què hi ha innovació i creació cultural i empresarial sense patents i sense *copyright*, no només recorrent a la història (les patents i els *copyright* són institucions relativament recents: abans no hi havia *copyright* i artistes com el Shakespeare van escriure les seves obres), sinó també en indústries actuals amb les noves tecnologies de la informació i comunicació ja presents. Com a exemples, el sector financer és un sector especialment innovador (contínuament apareixen nous productes financers de tot tipus), a l'igual que el món del 'software lliure', en ambdós casos sense que hi

hagi ni patents ni *copyright*. (Deixau-me afegir-hi el sector hotelier en el que les empreses hoteleres Balears han demostrat ser innovadores sense la possibilitat de patentar el seu *know-how*).

Com és, doncs, que hi hauria gent i empreses que seguirien innovant (bé sia una medicina, una novel·la o una nova tecnologia) si ràpidament poden ser copiats? Segons Boldrin i Levine, els incentius a innovar segueixen sent molt potents. El fet de ser l'innovador, de ser el primer a fer la troballa permet, a l'igual que es fa en el sector financer, rendibilitzar la innovació. Segurament, eliminant les patents i el *copyright* es desenvoluparien nous models de negoci amb els que rendibilitzar la troballa (tal i com ha succeït en el món del *software* lliure). Que li passaria al Bruce Springsteen si un cop ha escrit una cançó i tret un CD al mercat pogués ser copiat (tot mantenint-li l'autoria)? Segurament no guanyaria tants de diners com ara, però és necessari assegurar tants de doblers per a motivar-lo a escriure les cançons que escriu? Potser faria més concerts, potser fins i tot llançaria al mercat més discos. I les empreses farmacèutiques deixarien de fer I+D? L'empresa Bayer, després d'haver deixat de tenir la patent sobre l'aspirina segueix guanyant-hi molts de diners. Per què? Doncs perquè el fet d'haver estat el primer en el seu moment i d'haver consolidat la seva marca i una bona reputació, li dóna un important avantatge sobre compe-

tidors. I d'exemples Boldrin i Levine n'ofereixen molts més.

A més, hi ha d'altres efectes perniciosos de les patents i de la propietat intel·lectual. Per tal de poder, si et deixen, usar innovacions prèvies a partir de les quals seguir innovant s'ha de pagar royalties, la qual cosa dificulta seguir innovant. Per això, sense patents ni *copyright* innovar seria més senzill ja que estaria lliurement disponible per a seguir innovant i creant tot el creat fins al moment (totes les idees, els llibres, les cançons, les tecnologies, etc.). També, sovint, les empreses que han patentat qualche troballa dediquen més esforços a protegir-se de la còpia que a seguir innovant o a comercialitzar la seva innovació. Per tot això explicat més amunt, Boldrin i Levine, com a economistes ortodoxos defensors de les virtuts del lliure mercat amb lliure competència (sense monopolis) i defensors del dret a la propietat en el sentit tradicional (no és el mateix, diuen, la propietat d'una idea, que critiquen, que la propietat de la còpia d'una idea, que defensen: un cop s'ha comprat un llibre se n'ha de poder fer el que es vulgui), estan fermament oposats al sistema de patents i a la propietat intel·lectual, que ells prefereixen anomenar "monopoli intel·lectual". Ells, com a bons economistes ortodoxos que són, són contraris a tots els monopolis, també als monopolis sobre les idees.

(*) *Professor del departament d'Economia de l'Empresa de l'UIB*

Es costos socials derivats de donar un 'monopoli sobre una idea' (això és el que són les patents i els 'copyrights') són enormes